

Total number of printed pages-11

1 (Sem-3/FYUGP) BCM45MJ

2025

COMMERCE

(HRM)

Paper : BCM4300504 MJ

(Major)

(Human Resource Management)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer **either** in English **or** in Assamese.

1. Answer the following as directed : 1×8=8

নির্দেশনা অনুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the main objective of employees training and development ?

(i) To improve job satisfaction

(ii) To increase employee retention

(iii) To reduce employee turnover

(iv) To enhance skills and performance

(Choose the correct answer)

কৰ্মচাৰীৰ প্ৰশিক্ষণ আৰু উন্নয়নৰ মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ল

- (i) কৰ্ম সন্তুষ্টি উন্নত কৰা
- (ii) কৰ্মচাৰীৰ স্থায়িত্ব বৃদ্ধি কৰা
- (iii) কৰ্মচাৰী পৰিবৰ্তন হ্রাস কৰা
- (iv) পাৰদৰ্শিতা আৰু কৌশল বৃদ্ধি কৰা

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(b) What is the primary goal of Human Resource acquisition ?

- (i) To fill vacancies quickly
- (ii) To attract and retain top talent
- (iii) To reduce recruitment cost
- (iv) To improve employee morale

(Choose the correct answer)

মানৱ সম্পদ অধিগ্ৰহণৰ মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ল

- (i) খালী পদসমূহ শীঘ্ৰে পূৰণ কৰা
- (ii) অতি মেধাবীক আকৰ্ষণ আৰু ধৰি ৰখা
- (iii) নিযুক্তি ব্যয় হ্রাস কৰা
- (iv) কৰ্মচাৰীৰ নৈতিকতা উন্নত কৰা

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

B12F0 0001

2

(c) Which of the following is a best method of performance appraisal ?

- (i) 360-degree feedback
- (ii) Job rotation
- (iii) On-the-job training
- (iv) Exit interview

(Choose the correct answer)

পাৰদৰ্শিতা মূল্যায়নৰ তলৰ কোনটো আজাইতকৈ শ্ৰেষ্ঠ পদ্ধতি ?

- (i) ৩৬০ ডিগ্ৰী মতামত
- (ii) কৰ্ম ঘূৰ্ণন
- (iii) কৰ্মক্ষেত্ৰত প্ৰশিক্ষণ
- (iv) প্ৰস্থান সাক্ষাৎকাৰ

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(d) Which of the following Act, has laid down some provisions relating to employee health and safety ?

- (i) Factories Act, 1948
- (ii) Employees' Provident Fund Act, 1952
- (iii) Payment of Wages Act, 1936
- (iv) Industrial Disputes Act, 1947

(Choose the correct answer)

B12F0 0001

3

Contd.

কৰ্মচাৰী স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত তলৰ কোনখন আইনে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিছে?

- (i) ফেক্টৰি আইন, ১৯৪৮
- (ii) কৰ্মচাৰী ভবিষ্যৎ নিধী পুঁজি আইন, ১৯৫২
- (iii) মজুৰি পৰিশোধ আইন, ১৯৩৬
- (iv) শিল্প বিবাদ আইন, ১৯৪৭

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(e) Training and development programme should only be evaluated annually.

(State True or False)

প্ৰশিক্ষণ আৰু উন্নয়নৰ কাৰ্য্যসূচীসমূহ বছৰত কেৱল এবাৰেই মূল্যায়ন কৰাতো প্ৰয়োজন।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(f) Human Resource Manager play a crucial role in promoting ethics in the organisation and ensuring that employees are treated with dignity and respect.

(State True or False)

মানৱ সম্পদ পৰিচালকে সংগঠন এটাত নৈতিকতা বৃদ্ধি আৰু কৰ্মচাৰীৰ মৰ্য্যাদা আৰু শ্ৰদ্ধা আহৰণত মুখ্য ভূমিকা পালন কৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(g) _____ is a type of on-the-job training where an experienced employee guides a new employee in learning the job.
(Fill in the blank)

এজন _____ হ'ল কৰ্মক্ষেত্ৰত প্ৰশিক্ষকৰ দৰে, যত এজন অভিজ্ঞ কৰ্মচাৰীয়ে নতুন কৰ্মচাৰীক পদৰ বিষয়ে জানিবৰ বাবে নিৰ্দেশনা দিয়ে।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(h) The main objective of Voluntary Retirement Scheme is to _____ employee strength in an organisation.
(Fill in the blank)

স্বেচ্ছামূলক অবসৰৰ আঁচনিৰ মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ল এটা সংগঠনৰ কৰ্মচাৰীৰ শক্তি _____ কৰা।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

2. Answer the following questions very briefly :
2×6=12
(any six)

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ অতি চমুকৈ উত্তৰ লিখা :
(যিকোনো ছয়টা)

(a) What do you mean by Human Resource Information System ?

মানৱ সম্পদ তথ্য পদ্ধতি মানে কি বুজা?

(b) Mention *two* qualities required for a successful Human Resource Manager.

এজন মানৱ সম্পদ পৰিচালকৰ প্ৰয়োজনীয় দুটা গুণ উল্লেখ কৰা।

(c) What is job analysis?

কৰ্ম বিশ্লেষণ মানে কি?

(d) Mention *two* benefits of induction programme.

সূচনা অনুষ্ঠানৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

(e) What is career development?

পেশাগত বিকাশ মানে কি?

(f) Give *two* suggestions how can a manager improve employees' well-being.

এজন পৰিচালকে কৰ্মচাৰীৰ কল্যাণ কিদৰে উন্নত কৰিব পাৰে? দুটা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

(g) What are the causes of demotion?

পদমৰ্যাদা হ্রাস হোৱাৰ কাৰণবোৰ উল্লেখ কৰা।

(h) What do you mean by Social Security?

সামাজিক সুৰক্ষা মানে কি বুজা?

(i) Give *two* reasons why an employee might go for voluntary retirement.

কৰ্মচাৰী এজনে কিয় স্বেচ্ছামূলক অবসৰ ল'ব লাগে দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

(j) Mention *two* labour welfare schemes undertaken by the Government of India.

ভাৰত চৰকাৰে ৰূপায়ণ কৰা দুখন শ্ৰমিক কল্যাণ আঁচনি উল্লেখ কৰা।

3. Write short answers to the following questions : **(any four)** 5×4=20

নিম্নোক্ত প্ৰশ্নসমূহৰ চমুকৈ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

(a) Distinguish between Human Resource Management and Human Resource Development.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনা আৰু মানৱসম্পদ বিকাশৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(b) Discuss *five* benefits of Human Resource Accounting.

মানৱ সম্পদ হিচাপৰক্ষণৰ পাঁচটা সুবিধা আলোচনা কৰা।

(c) What are the qualities required for a successful interviewer ?

এজন সফল সাক্ষাৎগ্রহণকাৰীৰ প্ৰয়োজনীয় গুণসমূহ কি কি?

(d) Distinguish between recruitment and selection.

নিযুক্তি আৰু বাছনিৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(e) Discuss about various factors affecting quality of worklife.

গুণগত কৰ্মজীৱনৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাৱা বিভিন্ন কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।

(f) Discuss about various need of executive development.

কাৰ্য্যবাহী বিকাশৰ বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ আলোচনা কৰা।

(g) "Seniority is the best basis of promotion to motivate employees." Give your comments.

“জ্যেষ্ঠতাৰ ভিত্তিত পদোন্নতি হ'ল কৰ্মচাৰীক অনুপ্রাণিত কৰাৰ শ্ৰেষ্ঠ উপায়” — তোমাৰ মতামত আগবঢ়োৱা।

(h) Discuss about various factors affecting employee attrition.

কৰ্মচাৰী নিয়োগৰ হ্রাসকৰণত প্ৰভাৱ পেলাব পৰা কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।

4. Answer the following questions : **(any two)**
10×2=20

নিম্নোক্ত প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : **(যিকোনো দুটা)**

(a) Discuss about various managerial and operative functions of Human Resource Management.
6+4=10

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাৰ বিভিন্ন প্ৰশাসনিক আৰু কাৰ্য্যকৰী কাৰ্য্যকৰণী আলোচনা কৰা।

(b) Why do organisation prefer internal sources of recruitment than external sources? Discuss about various modern recruitment sources being used by the corporate sector in addition to traditional sources.
6+4=10

এটা সংগঠনে মকৰলৰ বাবে বাহ্যিক উৎসতকৈ আভ্যন্তৰীণ উৎসক কিয় অগ্ৰাধিকাৰ দিয়ে? বৰ্তমান সময়ত নিগমসমূহে মকৰলৰ পাৰস্পৰিক উৎসসমূহৰ ওপৰিত ব্যৱহাৰ কৰা আধুনিক উৎসৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (c) Discuss about importance of worklife balance in present-days context. Suggest some workplace practices that employers can adopt to ensure supporting their employees to get the balance right. 5+5=10

বৰ্তমান সময়ত কৰ্মজীৱনৰ সমতাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।
কৰ্মচাৰীয়ে কৰ্মজীৱনৰ সমতা আহৰণ কৰিবলৈ
নিযুক্তিকাৰীয়ে কৰ্মক্ষেত্ৰত ল'ব পৰা ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে
পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

- (d) Discuss about various methods of wage payment. Suggest some guidelines for making a sound wage policy. 6+4=10

মজুৰি পৰিশোধৰ বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহ আলোচনা কৰা।
এটা সুস্থ মজুৰি আঁচনি কিদৰে প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি পৰামৰ্শ
আগবঢ়োৱা।

- (e) What is ethics? State the importance of ethics in Human Resource Management. Discuss the role of Human Resource Manager in the ethical conduct with an organisation. 2+4+4=10

নীতিশাস্ত্ৰ কি? মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত নীতিশাস্ত্ৰৰ গুৰুত্ব
বৰ্ণনা কৰা। এটা সংগঠনত নৈতিক আচাৰ-ব্যৱহাৰৰ
ক্ষেত্ৰত মানৱ সম্পদ পৰিচালকৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

Total number of printed pages-12

1 (Sem-3/FYUGP) BCM43MJ

2025

COMMERCE
(ACCOUNTANCY)

Paper : BCM4300304 MJ

(Major)

(Advanced Financial Accounting)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following questions as directed :
1×8=8

- (a) Short working is the excess of minimum rent over actual royalties. (State whether the statement is True **or** False)
- (b) Government Accounting focuses on Commercial transactions and profit-making, similar to business accounting. (State whether this statement is True **or** False)

- (c) The calculation of the insurance claim for loss of stock is based on the principle of _____. [Fill in the blank with appropriate word(s)]
- (d) Expenses which cannot be appropriated among the departments should be taken to _____. [Fill in the blank with appropriate word(s)]
- (e) In case of recovery of short working _____ account is debited. [Fill in the blank with appropriate word(s)]
- (f) A firm's assets in the first instance is to be used for the payment of _____ debt. [Fill in the blank with appropriate word(s)]
- (g) Government Accounts are maintained on cash basis. (State whether the statement is True **or** False)
- (h) When firms are amalgamated, realisation account is prepared to close the books of such firms. (State whether the statement is True **or** False)

2. Answer in brief **any six** questions :

2×6=12

- (a) Mention *two* objectives of preparing departmental accounting.

B12FO 0002

2

- (b) State *two* objectives of conversion of partnership into a limited company.
- (c) What is loss of stock policy?
- (d) Differentiate between short sales and indemnity period in a loss of profit claim.
- (e) What is minimum rent in royalty account?
- (f) Write the meaning of sub-lease.
- (g) Distinguish between the Consolidated Fund and the Contingency Fund of the Government.
- (h) What is the significance of classification of accounts in the context of Government Accounting?
- (i) What is average clause in Insurance Policy?
- (j) State *two* objectives of amalgamation of firms.

3. Answer in brief **any four** questions :

5×4=20

- (a) Discuss the key features and objectives of Government Accounting, emphasizing its role in public finance management.

B12FO 0002

3

Contd.

(b) Write a note on Garner *vs.* Murray case.

(c) Discuss how and under what circumstances a firm may be dissolved.

(d) Write the appropriate basis applicable for apportioning each of the following items of expenses of a departmental business concern :

(i) Depreciation on building

(ii) Bad debts

(iii) Discount allowed

(iv) Labour welfare expenses

(v) Expenses on purchase

(e) A B Ltd. acquired a lease of a colliery from Mr. Barua at a minimum rent of Rs. 25,000 p.a. merging into a royalty of Rs. 5 per ton of coal raised. Short workings could be recouped within the first four years of the lease. The output (in tonnes) for the first five years was as follows :

1st year	3,000 tonnes
2nd year	4,000 tonnes
3rd year	6,000 tonnes
4th year	3,000 tonnes
5th year	10,000 tonnes

Prepare a royalty statement.

(f) A fire occurred in the premises of a firm on 1st August, 2025. The stock on 31st March 2025 was ₹1,20,000. Purchases and sales from 1st April, 2025 to 31st July, 2025 were ₹ 80,000 and ₹ 1,00,000 respectively. The gross profit rate is 25% on cost. Calculate the value of stock on the date of fire and the amount of claim if the policy amount is ₹ 75,000.

(g) From the following particulars given by M/s Tins and Toys, prepare Department Trading and Profit and Loss Account for the Tins Department and Toys Department for the year ended on 31st March, 2025.

Rs.

Opening Stock of Goods :

Toys	5,000.00
Tins	15,000.00

Raw Materials consumed :

Toys	34,000.00
Tins	2,000.00

Stores consumed

9,000.00

Wages

Toys 3,000.00

Tins 6,000.00

Advertisement	1,500.00
Packing Expenses	
Toys	600.00
Office Expenses	4,800.00
Depreciation	
Factory Equipment	3,200.00
Building	1,600.00
Sales	
Toys	90,000.00
Tins	18,000.00
Closing Stock of Goods	
Toys	6,000.00
Tins	12,000.00

Additional information :

- (i) Toy making does not require any equipment.
  - (ii) Only 1/8th of the total area of Building is occupied by Toy Department.
- (h) Abin, Abir and Subha commenced business on 1st January, 2024 sharing profits and losses in the ratio of 2:2:1. Capitals contributed were : Abin Rs. 40,000; Abir Rs. 30,000 and Subha Rs. 20,000. The partners were entitled to interest @ 6% p.a.

During the year, the firm earned a profit (before interest) of Rs. 25,000. The partners had withdrawn : Abin Rs. 10,000 ; Abir Rs. 8,000 and Subha Rs. 5,000.

On 31st December, 2024 the firm was dissolved. The assets realised Rs. 1,00,000. The creditors which totalled Rs. 15,000 were paid at a discount of 3%. Expenses of realisation amounted to Rs. 1,450. Prepare Realisation and Profit & Loss Appropriation accounts to close the books of the firm.

4. Answer **any two** questions from the following: 10×2=20
  - (a) Elaborate on the importance of the classification of the Accounts in the Government Accounting System. Discuss in detail the various heads of accounts and explain how this classification aids in financial reporting and decision-making.

- (b) A and B are equal partners. The business of A and B is taken over by PC Ltd. On that date their Balance Sheet stood as under :

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Creditors	10,000	Machinery	23,500
Capital :		Furniture	4,000
A : 21,000		Investment	7,500
B : <u>14,000</u>	35,000	Debtors	8,500
		Bank	1,500
	45,000		45,000

All the assets and liabilities except cash at Bank were taken over by the company at an agreed value of Rs. 41,000 and this was to be discharged by the issue of Rs. 2700 shares of Rs. 10 each fully paid and the balance payable by cash. Expenses on realisation amounted to Rs. 500. Prepare necessary accounts to close the books of the firm.

- (c) Mr. S. Dutta took a coal mine on lease on Jan 1, 2021 on the following terms :
- (i) Minimum Rent Rs. 25,000 per year.

- (ii) Each year's shortworking can be recovered during subsequent two years.
- (iii) The minimum rent is to be reduced by 25% in a year when there is any cessation of work due to strike or accident.
- (iv) Royalty is to be calculated at 50 paise per ton.
- (v) Production during the first four years were as follows :

Year	Production (tons)
2021	30,000
2022	35,000
2023	60,000
2024	40,000

(Strike for 3 months)

Prepare Landlord Account and Short Working Account in the books of S. Dutta.

(d) From the following particulars ascertain the claim to be lodged in respect of the consequential loss policy taken by KFG Ltd.

- (i) Fire occurred on July 1, 2024 and affected sales for 3 months.
- (ii) Sales for 3 months ending 30th September in 2023 and 2024 were Rs. 6,00,000 and Rs. 2,00,000 respectively.
- (iii) The policy was for Rs. 18,00,000 with 6 months period of indemnity.
- (iv) Sales for 12 months ended June 30, 2024 were Rs. 76,00,000.
- (v) Accounts were prepared on 31st December. The net profit for 2023 amounted to Rs. 10,00,000 after debiting standing charges totalling Rs. 4,40,000.
- (vi) Sales for 2023 were Rs. 72,00,000.
- (vii) A sum of Rs. 14,000 was spent as additional expenses to mitigate the effect of the loss.

(e) X Ltd. has two departments A and B. From the following particulars prepare the consolidated Trading Account and Departmental Trading Accounts of the year ending 31st March, 2025.

	A Rs.	B Rs.
Opening Stock (Cost)	20,000.00	12,000.00
Purchase	92,000.00	68,000.00
Sales	1,40,000.00	1,12,000.00
Wages	12,000.00	8,000.00
Carriage	2,000.00	2,000.00
Closing Stock		
Purchase Goods	4,500.00	6,000.00
Finished Goods	24,000.00	14,000.00
Purchased goods Transferred		
By B to A	10,000.00	—
By A to B	—	8,000.00
Finished goods Transferred		
By B to A	35,000.00	—
By A to B	—	40,000.00
Return of Finished Goods		
By B to A	10,000.00	—
By A to B	—	7,000.00

You are informed that purchased goods have been transferred mutually at their respective departmental purchase cost and finished goods at department market price and that 25% of the finished stock (closing) at each department represented finished goods received from the other department.

98 000,00 (100)

Total number of printed pages-8

1 (Sem-3/FYUGP) BCM46MJ

2025

COMMERCE

(MARKETING MANAGEMENT)

Paper : BCM4300604 MJ

(Major)

(Advertising)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following questions as directed :
1×8=8

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া :

- (i) The process of converting thoughts and ideas into a meaningful message using words, pictures or symbols is known as _____. (Fill in the blank)

শব্দ, ছবি বা চিত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰি চিন্তা আৰু ধাৰণাক অৰ্থপূৰ্ণ বার্তালৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াটোক _____ বুলি জনা যায়।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(ii) Media scheduling does not focus on the frequency of the advertisement.

(State True or False)

মিডিয়া তালিকাভুক্তকৰণে বিজ্ঞাপনৰ কম্পনাংকত গুৰুত্ব নিদিয়ে।
(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(iii) State the full form of ASCI.

ASCI সম্পূৰ্ণ ৰূপ লিখা।

(iv) Aishwarya Rai in Loreal advertisement represents _____ appeal.

(Fill in the blank)

ল'ৰিয়েলৰ বিজ্ঞাপনত ঐশ্বৰ্য্যৰায়ে _____ আকৰ্ষণক
প্ৰতিনিধিত্ব কৰে।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(v) Which of the following is not a function of an advertising agency ?

তলৰ কোনটো কোনো বিজ্ঞাপন সংস্থাৰ কাম নহয় ?

(a) market research

বজাৰ গৱেষণা

(b) copywriting and design

কপিৰাইটিং আৰু ডিজাইন

(c) media planning

মিডিয়া পৰিকল্পনা

(d) product manufacturing

পণ্য উৎপাদন

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(vi) The headline is considered the best important part of an advertising copy.

(State True or False)

বিজ্ঞাপনৰ কপিৰ শিৰোনামটোক আটাইতকৈ কম গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ বুলি গণ্য কৰা হয়।
(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(vii) The _____ method of preparing an advertising budget allocates funds based on a percentage of the company's total sales.

(Fill in the blank)

বিজ্ঞাপনৰ বাজেট প্ৰস্তুত কৰাৰ _____ পদ্ধতিত
কোম্পানীটোৰ মুঠ বিক্ৰীৰ শতাংশৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি
ধন আবণ্টন কৰা হয়।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(viii) Which of the following is not an example of internet media used for advertising ?

তলৰ কোনটো বিজ্ঞাপনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা ইন্টাৰনেট মাধ্যমৰ উদাহৰণ নহয়?

(a) Social media platform

ছ'চিয়েল মিডিয়া প্লেটফৰ্ম

(b) Search engine

চাৰ্ছ ইঞ্জিন

(c) Television commercial

টেলিভিচনৰ বিজ্ঞাপন

(d) Email marketing

ইমেইল মাৰ্কেটিং

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

2. Answer the following in brief : (any six)

2×6=12

তলত দিয়াবোৰৰ চমুকৈ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো ছয়টা)

(a) State two objectives of advertising.

বিজ্ঞাপনৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

(b) Mention two disadvantages of using calenders as an advertising media.

কেলেণ্ডাৰক বিজ্ঞাপনৰ মাধ্যম হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

(c) State two features of good advertising appeal.

এটা ভাল বিজ্ঞাপন আবেদনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(d) Why is it essential to measure the effectiveness of advertisements?

বিজ্ঞাপনৰ ফলপ্ৰসূতাৰ জোখ লোৱাটো কিয় আৱশ্যকীয়?

(e) Mention two advantages of flighting strategy of media scheduling.

মিডিয়া তালিকাভুক্তকৰণৰ ফ্লাইটিং কৌশলৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

(f) State two arguments given by economists against advertising.

বিজ্ঞাপনৰ বিপক্ষে অৰ্থনীতিবিদ সকলে দিয়া দুটা যুক্তি উল্লেখ কৰা।

(g) State briefly the AIDA model of advertising.

বিজ্ঞাপনৰ এআইডিএ (AIDA) মডেলটো চমুকৈ উল্লেখ কৰা।

(h) Give two real-life examples of using transportation vehicles as a medium for advertising in India.

ভাৰতত বিজ্ঞাপনৰ মাধ্যম হিচাপে পৰিবহন বাহনক ব্যৱহাৰ কৰাৰ দুটা বাস্তৱ জীৱনৰ উদাহৰণ দিয়া।

(i) State the concept of micro scheduling in advertising.

বিজ্ঞাপনত মাইক্র' শ্বেডুলিঙৰ ধাৰণাটো উল্লেখ কৰা।

(j) Give two features of affiliate advertising.

এফিলিয়েট বিজ্ঞাপনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Answer **any four** of the following questions :
5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Briefly describe the elements of an effective advertising copy.

এটা ফলপ্ৰসূ বিজ্ঞাপন কপিৰ উপাদানসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(b) Discuss some of the commonly used direct advertising media.

সাধাৰণতে ব্যৱহৃত কিছুমান প্ৰত্যক্ষ বিজ্ঞাপন মাধ্যমৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) Explain some of the factors affecting audience analysis.

দৰ্শক বিশ্লেষণত প্ৰভাৱ পেলোৱা কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Discuss briefly the significant role of an advertising agency in the modern business world.

আধুনিক ব্যৱসায়িক জগতত বিজ্ঞাপন সংস্থাৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

(e) Explain the negative social impacts of advertising.

বিজ্ঞাপনৰ নেতিবাচক সামাজিক প্ৰভাৱৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

(f) Explain the various methods of testing communication and sales effect of advertising.

বিজ্ঞাপনৰ যোগাযোগ আৰু বিক্ৰীৰ প্ৰভাৱ পৰীক্ষা কৰাৰ বিভিন্ন পদ্ধতি ব্যাখ্যা কৰা।

(g) Explain briefly the legal aspects of advertising in India.

ভাৰতত বিজ্ঞাপনৰ আইনী দিশসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(h) Discuss the factors affecting the selection of advertising media.

বিজ্ঞাপন মাধ্যমৰ নিৰ্বাচনত প্ৰভাৱ পেলোৱা কাৰকসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

4. Answer **any two** of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the factors to be considered while deciding the advertising budget.

বিজ্ঞাপনৰ বাজেট নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ সময়ত বিবেচনা কৰিব লগীয়া কাৰকসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(b) Discuss the merits and demerits of internet advertising.

ইণ্টাৰনেট বিজ্ঞাপনৰ গুণ আৰু অসুবিধাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the various types of advertising copy.

বিভিন্ন ধৰণৰ বিজ্ঞাপনৰ কপিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Explain the various testing techniques used in evaluating advertising effectiveness.

বিজ্ঞাপনৰ ফলপ্ৰসূতা মূল্যায়নত ব্যৱহৃত বিভিন্ন পৰীক্ষণ কৌশলসমূহৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Critically assess the significant ethical aspect of advertising in India.

ভাৰতত বিজ্ঞাপনৰ উল্লেখযোগ্য নৈতিক দিশসমূহৰ সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন কৰা।

Total number of printed pages-8

1 (Sem-3/FYUGP) BCM44MJ

2025

COMMERCE

(FINANCE)

Paper : BCM4300404 MJ

(Major)

(*Banking*)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Choose the correct answer : 1×8=8

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

(a) In which year was the Reserve Bank of India established ?

কোন চনত ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংক প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল ?

(i) 1934/১৯৩৪

(ii) 1935/১৯৩৫

(iii) 1948/১৯৪৮

(iv) 1949/১৯৪৯

(b) A banker's lien is

বেংকৰ স্বত্ব হ'ল

(i) General lien

সাধাৰণ স্বত্ব

(ii) Negative lien

ঋণাত্মক স্বত্ব

(iii) Particular lien

বিশেষ স্বত্ব

(iv) All of the above

ওপৰৰ সকলোবোৰ

(c) Who issues the Garnishee order ?

গাৰনিছি আদেশ কোনে জাৰি কৰে?

(i) Reserve Bank of India

ভাৰতীয় रिजार्ड বেংক

(ii) The Central Government

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে

(iii) The Court

আদালতে

(iv) All of the above

ওপৰৰ সকলোবোৰ

(d) In which year was the Banking Ombudsman Scheme introduced in India ?

ভাৰতত কোন চনত বেংকিং লোকপাল আঁচনি প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা হৈছিল?

(i) 1992/১৯৯২

(ii) 1995/১৯৯৫

(iii) 1999/১৯৯৯

(iv) 2005/২০০৫

(e) In case of negotiable instruments which person generally gets a good title ?

হস্তান্তৰযোগ্য পত্ৰৰ ক্ষেত্ৰত কোনজন ব্যক্তিয়ে সাধাৰণতে উত্তম পত্ৰধাৰক হিচাপে বিবেচিত হয়?

(i) Holder of stolen instrument

চুৰি হোৱা পত্ৰৰ ধাৰক

(ii) Finder of the lost instrument

হেৰোৱা পত্ৰ পোৱা ব্যক্তি

(iii) Holder in due course

যথাবিহিত ধাৰক

(iv) All of the above

ওপৰৰ সকলোবোৰ

(f) In which year was the State Bank of India established ?

কোন চনত ভাৰতীয় ষ্টেট বেংক প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল ?

(i) 1921/১৯২১

(ii) 1935/১৯৩৫

(iii) 1955/১৯৫৫

(iv) 1959/১৯৫৯

(g) In which year were 14 commercial banks nationalised in India ?

ভাৰতত কোন চনত ১৪টা বাণিজ্যিক বেংক ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হৈছিল ?

(i) 1955/১৯৫৫

(ii) 1959/১৯৫৯

(iii) 1968/১৯৬৮

(iv) 1969/১৯৬৯

(h) Cash reserve maintained by a bank is called first line of defence.

বেংকৰ দ্বাৰা সংৰক্ষণ কৰা নগদ পুঁজিক প্ৰথম শাৰীৰ প্ৰতিৰক্ষা বুলি কোৱা হয়।

(i) Correct/শুদ্ধ

(ii) Incorrect/অশুদ্ধ

2. Answer **any six** of the following questions :

2×6=12

নিম্নোক্ত যিকোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Write *two* differences between public sector and private sector banks.

ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংক আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংকৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(b) What is a bank ?

বেংক কাক বোলে ?

(c) Write *two* benefits of fixed deposit account.

স্থায়ী জমা হিচাপৰ দুটা সুবিধা লিখা।

(d) What is joint account ?

যৌথ হিচাপ কাক বোলে ?

(e) What is overdraft ?

অধিবিকৰ্ষ কাক বোলে ?

(f) What is mortgage ?

বন্ধক কাক বোলে ?

(g) Write *two* features of negotiable instrument.

হস্তান্তৰযোগ্য দলীলৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(h) What is endorsement ?

পৃষ্ঠাংকন কাক বোলে ?

(i) What is payment in due course ?

যথাবিহিত পৰিশোধ কাক বোলে ?

(j) What is non-performing asset ?

অ-ফলদায়ক সম্পত্তি কাক বোলে ?

3. Answer **any four** of the following questions :
(in about **200** words each) $5 \times 4 = 20$

নিম্নোক্ত যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা : (প্ৰতিটো ২০০টা
শব্দৰ ভিতৰত)

(a) What is scheduled and non-scheduled bank ? Distinguish between scheduled and non-scheduled bank.

অনুসূচীভুক্ত আৰু অ-অনুসূচীভুক্ত বেংক কাক বোলে ?
অনুসূচীভুক্ত আৰু অ-অনুসূচীভুক্ত বেংকৰ মাজত পাৰ্থক্য
লিখা।

(b) Briefly state the different types of e-banking services.

বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ই-বেংকিং সেৱাসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা
কৰা।

(c) Briefly discuss the procedures of opening a bank account in the name of a partnership firm.

এটা অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ নামত বেংকৰ হিচাব খোলাৰ
কাৰ্য প্ৰণালীবোৰ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

(d) Distinguish between savings account and current account.

সঞ্চয়ী হিচাব আৰু চলিত হিচাবৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(e) Briefly state the different types of credits provided by a banker to a customer.

গ্ৰাহকলৈ বেংকে আগবঢ়োৱা বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ঋণসমূহৰ
বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(f) Distinguish between bill of exchange and cheque.

বিনিময় বিল আৰু ধনাদেশৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(g) Briefly state the powers of the Reserve Bank of India under the Banking Regulation Act, 1949.

বেংকিং নিয়ন্ত্ৰণ আইন, ১৯৪৯ৰ অধীনত ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ
বেংকৰ ক্ষমতাসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(h) Briefly explain the various types of crossing.

বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ৰেখাংকনৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer **any two** of the following questions :
(in about **600** words each) $10 \times 2 = 20$

নিম্নোক্ত যিকোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা : (প্ৰতিটো ৬০০টা
শব্দৰ ভিতৰত)

(a) Describe the functions of a bank.

বেংকৰ কাৰ্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(b) Discuss the statutory obligations of a banker to

- (i) honour customer's cheques and
- (ii) maintain secrecy of account of a customer. 5+5=10

- (i) গ্ৰাহকৰ চেক পৰিশোধ কৰা আৰু
- (ii) গ্ৰাহকৰ গোপনীয়তা ৰক্ষা কৰাৰ হিচাপৰ ক্ষেত্ৰত বেংকৰ বিধিগত দায়িত্বসমূহ আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the principles of sound lending.

সুস্থ ঋণদান নীতিসমূহ আলোচনা কৰা।

(d) What is paying banker? State the statutory protections granted to the paying banker under the Negotiable Instruments Act, 1881. 2+8=10

পৰিশোধকাৰী বেংক কাক বোলে? ১৮৮১ চনৰ হস্তান্তৰযোগ্য দলীল আইনৰ অধীনত পৰিশোধকাৰী বেংকক প্ৰদান কৰা বিধিবদ্ধ ৰক্ষণাবেক্ষণ ব্যৱস্থাসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(e) Discuss the provisions of the Banking Regulation Act, 1949 in regard to

- (i) minimum paid-up capital and reserves and

- (ii) constitution of board of directors. 5+5=10

- (i) ন্যূনতম আদায়ীকৃত মূলধন আৰু সঞ্চিত পুঁজি আৰু

- (ii) সঞ্চালক মণ্ডলীৰ গঠন সম্পৰ্কত বেংকিং নিয়ন্ত্ৰণ আইন, ১৯৪৯ত সন্নিবিষ্ট বিধিসমূহ আলোচনা কৰা।

Total number of printed pages-8

1 (Sem-3/FYUGP) BCM42MJ

2025

COMMERCE

(Major)

Paper : BCM4300204 MJ

(Business Laws)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

**The figures in the margin indicate
full marks for the questions.**

1. Answer as directed :

নির্দেশ অনুসৰি উত্তৰ লিখা :

(A) Choose the most appropriate answer
for the following questions : 1×4=4

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উপযুক্ত উত্তৰ বাচি উলিওৱা :

(i) Section _____ of the Indian
Contract Act lists the essentials of
a valid contract.

ভাৰতীয় চুক্তি আইনৰ ——— নং ধাৰাত বৈধ
চুক্তিৰ আৱশ্যকীয় উপাদানসমূহ সন্নিবিষ্ট কৰা
হৈছে।

(a) 10/১০

(b) 20/২০

(c) 30/৩০

(d) 15/১৫

(ii) The Sale of Goods Act, 1930 does
not apply in case of

পণ্য বিক্ৰী আইন, ১৯৩০ প্ৰযোজ্য না হয়

(a) Sale of services

সেৱাৰ বিক্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত

(b) Mortgage of property

সম্পত্তিৰ বন্ধকৰ ক্ষেত্ৰত

(c) Barter of goods

পণ্যৰ বিনিময়ৰ ক্ষেত্ৰত

(d) All of the above

ওপৰৰ আটাইকেইটা

(iii) The minimum number of partners in a
partnership firm is _____.

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত সৰ্বনিম্ন অংশীদাৰৰ সংখ্যা ———।

(a) 2/২

(b) 4/8

(c) 5/৫

(d) 7/৭

(iv) Time limit to get information under the
RTI Act, 2005 is _____ days.

তথ্যৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৫ অনুসৰি তথ্য লাভৰ
সময়সীমা ——— দিন।

(a) 10/১০

(b) 20/২০

(c) 30/৩০

(d) 50/৫০

(B) State whether the following statements
are *True or False* : 1×4=4

তলত দিয়া উক্তিৰোৰ শুদ্ধ নে অশুদ্ধ উল্লেখ কৰা :

(i) Bailee enjoys the right of lien.

জিন্মাদাৰে পূৰ্বস্বত্বৰ অধিকাৰ লাভ কৰে।

(ii) Registration of Limited Liability
partnership is mandatory.

সীমিত দায়িত্বৰ অংশীদাৰী ব্যৱসায় পঞ্জীয়নভুক্ত
কৰাতো বাধ্যতামূলক।

(iii) Hundi is treated as a negotiable
instrument by custom.

হুণ্ডিক পৰম্পৰাগত হস্তান্তৰযোগ্য দলিল হিচাপে
বিবেচনা কৰা হয়।

(iv) There are three parties in a
promissory note.

প্রতিশ্রুতিপত্ৰত তিনিটা পক্ষ থাকে।

2. Give brief answer to the following questions :
(any six) $2 \times 6 = 12$

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো ছটাৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(i) State two features of a void contract.

বাতিল চুক্তিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(ii) Define the term "Public Authority"
under the RTI Act, 2005.

RTI Act, 2005ৰ অধীনত 'ৰাজহুৱা কৰ্তৃপক্ষ' সংজ্ঞা
দিয়া।

(iii) Who is holder in due course ?

যথাবিহিত ধাৰক কোন?

(iv) Draw a specimen of bill of exchange.

বিনিময় বিলৰ এটা নমুনা অংকন কৰা।

(v) What is meant by designated partner ?

নিৰ্ধাৰিত অংশীদাৰ বুলিলে কি বুজায়?

(vi) Who cannot be admitted as partners
in a limited liability partnership ?

সীমিত দায়িত্বৰ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত কাক অংশীদাৰ
হিচাপে ভৰ্তি কৰিব নোৱাৰি?

(vii) State two benefits of registering a
partnership firm.

অংশীদাৰী ব্যৱসায় পঞ্জীয়নভুক্ত কৰাৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ
কৰা।

(viii) Define 'goods' under the Sale of Goods
Act, 1930.

১৯৩০ চনৰ পণ্য বিক্ৰী আইন অনুসৰি "পণ্য"ৰ সংজ্ঞা
দিয়া।

(ix) How a contract of agency may be
created ?

প্রতিনিধি চুক্তি কেনেকৈ সৃষ্টি কৰিব পাৰি?

(x) Define the term 'contract' as per the
Indian Contract Act, 1872.

১৮৭২ চনৰ ভাৰতীয় চুক্তি আইন অনুসৰি 'চুক্তি'ৰ সংজ্ঞা
দিয়া।

3. Answer **any four** of the following questions :

5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(i) Classify contracts on the basis of legal validity.

আইনগত বৈধতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি চুক্তিৰ শ্ৰেণী বিভাজন কৰা।

(ii) What are the essential elements of a valid contract of indemnity?

এটা বৈধ ক্ষতিপূৰণ চুক্তিৰ আৱশ্যকীয় উপাদানবোৰ কি কি?

(iii) Differentiate between sale and agreement to sale.

বিক্ৰী আৰু বিক্ৰীৰ বন্দোবস্তিৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(iv) How a partnership firm can be dissolved? Explain.

এটা অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ কেনেকৈ অৱসান ঘটাব পাৰি ব্যাখ্যা কৰা।

(v) State the basic features of a limited liability partnership.

সীমিত দায়িত্বৰ অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ মূল বৈশিষ্ট্যবোৰ উল্লেখ কৰা।

(vi) Explain the circumstances under which a banker can dishonour a cheque.

কি কি পৰিস্থিতিত বেংকে ধনাদেশ অসম্মান কৰিব পাৰে ব্যাখ্যা কৰা।

(vii) What are the different parties to a negotiable instrument? Explain.

হস্তান্তৰযোগ্য পত্ৰৰ বিভিন্ন পত্ৰসমূহ কি কি? ব্যাখ্যা কৰা।

(viii) Write short note on "Public Information Officer".

"ৰাজহুৱা তথ্য বিষয়াৰ" ওপৰত এটা চমুটোকা লিখা।

4. Answer **any two** of the following questions :

2×10=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(i) Write the meaning of offer and discuss the essential elements of a valid offer.

"প্ৰস্তাৱ"ৰ অৰ্থ লিখা আৰু বৈধ প্ৰস্তাৱৰ আৱশ্যকীয় উপাদানবোৰ বৰ্ণনা কৰা।

(ii) Discuss the implied conditions in a contract of sale.

এটা বিক্ৰী চুক্তিত অন্তৰ্ভুক্ত চৰ্তসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(iii) What are the main contents of a partnership deed? Also examine the significance of partnership deed.

অংশীদাৰী চুক্তিপত্ৰৰ মূল বিষয়বস্তুবোৰ কি কি? অংশীদাৰী চুক্তিপত্ৰৰ গুৰুত্ব পৰীক্ষা কৰা।

(iv) Explain briefly about the different types of crossing of cheque and examine their significance.

বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ধনাদেশৰ বেখাংকন সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা আৰু সিহঁতৰ গুৰুত্ব পৰীক্ষা কৰা।

(v) Discuss the functions and powers of Central and State Information Commissions under the RTI Act, 2005.

২০০৫ চনৰ তথ্যৰ অধিকাৰ আইন অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় আৰু বাহ্যিক তথ্য আয়োগৰ কাৰ্য্য আৰু ক্ষমতা বৰ্ণনা কৰা।

Total number of printed pages-8

1 (Sem-3/FYUGP) BCM41MN

2025

COMMERCE

(Minor)

Paper : BCM4300104 MN

(Entrepreneurship)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following as directed : 1×8=8

নিৰ্দেশানুযায়ী তলত দিয়াসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) The investment limit in plant and machinery or equipment for a micro enterprise is _____.

সূক্ষ্ম উদ্যোগৰ বাবে কল-কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি বা সঁজুলিত বিনিয়োগৰ সীমা হৈছে _____।

(i) 2.5 crore rupees

২.৫ কোটি টকা

(ii) 3.5 crore rupees

৩.৫ কোটি টকা

(iii) 4.5 crore rupees

৪.৫ কোটি টকা

(iv) 5.5 crore rupees

৫.৫ কোটি টকা

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰ বাছি উলিওৱা)

(b) Which country has the highest level of entrepreneurial activity at present as per the Global Entrepreneurship Index?

বিশ্ব উদ্যোগীকৰণ সূচকৰ অনুসৰি বৰ্তমান কোনখন দেশত উদ্যোগীকৰণৰ কাৰ্যকলাপ সৰ্বোচ্চ?

(i) India

ভাৰত

(ii) USA

আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ

(iii) South Korea

দক্ষিণ কোৰিয়া

(iv) Japan

জাপান

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰ বাছি উলিওৱা)

(c) Write the full form of SIDBI.

SIDBIৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(d) Angel investors are not focused on helping startups.

দেবদূত বিনিয়োগকাৰীসকলে স্টাৰ্টআপসমূহক সহায় কৰিবলৈ লক্ষ্য নকৰে।

(State whether True or False)

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(e) Mention one source of finance for entrepreneurs.

উদ্যোগীসকলৰ বাবে বিত্তৰ এটা উৎস উল্লেখ কৰা।

(f) _____ described entrepreneurship as a force of creative destruction.

_____ য়ে উদ্যোগীকৰণক সৃষ্টিশীল ধ্বংসৰ শক্তি হিচাপে বৰ্ণনা কৰিছিল।

(Fill in the blank)

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(g) A Business plan is a formal, written expression of the entrepreneurial vision.

এক ব্যৱসায় পৰিকল্পনা হৈছে উদ্যোগপতিৰ দৃষ্টিভংগীৰ এটি চৰ্চিত, লিখিত প্ৰকাশ।

(State whether True or False)

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(h) When entrepreneurs want to register their enterprises, they need to visit—

যেতিয়া উদ্যোগীসকলে নিজৰ উদ্যোগ পঞ্জীয়ন কৰিব বিচাৰে, তেতিয়া তেওঁলোকে নিম্নলিখিত কোনটো কৰিব লাগে?

(i) Udyam registration portal

উদ্যম পঞ্জীয়ন পৰ্টেল চাব লাগে

(ii) nearly industrial estate

ওচৰৰ ঔদ্যোগিক ক্ষেত্ৰ যাব লাগে

(iii) office of MSME

MSME'ৰ কাৰ্যালয় যাব লাগে

(iv) None of the above

ওপৰৰ এটাও নহয়

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ উত্তৰ বাছি উলিওৱা)

2. Answer briefly **any six** of the following questions :

$2 \times 6 = 12$

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো ছয়টাৰ চমু উত্তৰ লিখা :

(a) State **two** barriers of entrepreneurship.

উদ্যোগৰ দুটা প্ৰতিবন্ধকতা উল্লেখ কৰা।

(b) What is test of feasibility ?

সম্ভাৱনীয়তাৰ পৰীক্ষা মানে কি?

(c) Point out **two** major challenges faced by family businesses in India.

ভাৰতত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক ব্যৱসায়সমূহে সন্মুখীন হোৱা দুটা প্ৰধান প্ৰত্যাহ্বান আঙুলিয়াই দিয়া।

(d) What is cultural entrepreneurship ?

সাংস্কৃতিক উদ্যমিতা কি?

(e) Mention **two** sources of business ideas.

ব্যৱসায়িক ধাৰণাৰ দুটা উৎস উল্লেখ কৰা।

(f) What are business groups ? Give examples.

ব্যৱসায়িক গোট কি? উদাহৰণ দিয়া।

(g) State **two** factors influencing plant layout.

কল-কাৰখানাৰ গাঁথনিৰ দুটা কাৰক উল্লেখ কৰা।

(h) Mention **two** traits of an entrepreneur.

উদ্যোগীৰ দুটা গুণ উল্লেখ কৰা।

(i) What are the functions of business incubators ?

ব্যৱসায়িক উন্মেষকৰ কাৰ্যসমূহ কি কি?

- (j) State *any two* public system of support for entrepreneurship.

উদ্যমিতাৰ সমৰ্থনৰ দুটা ৰাজহুৱা প্ৰক্ৰিয়া উল্লেখ কৰা।

3. Answer *any four* of the following questions :

5×4=20

তলত দিয়া যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Highlight a few prominent business houses in India and point out their business philosophy.

ভাৰতৰ কেইটামান বিশিষ্ট ব্যৱসায় দাঙি ধৰি তেওঁলোকৰ ব্যৱসায়িক দৰ্শন আঙুলিয়াই দিয়া।

- (b) What are the contents of a Business plan ?

ব্যৱসায়ৰ প্ৰকল্প আঁচনিৰ বিষয়বস্তুসমূহ কি কি ?

- (c) Write a short note on private equity fund.

ব্যক্তিগত সমাংশ পুঁজিৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।

- (d) Distinguish between entrepreneurship and intrapreneurship.

উদ্যমিতা আৰু অভ্যন্তৰীণ উদ্যমিতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ লিখা।

- (e) State the advantages of industrial estate programme.

ঔদ্যোগিক অৱস্থান কাৰ্যসূচীৰ সুবিধাসমূহ বহলাই লিখা।

- (f) Identify the role of MSMEs in entrepreneurial development.

উদ্যোগীকৰণৰ বিকাশত MSME-ৰ ভূমিকা চিনাক্ত কৰা।

- (g) State the importance of creative behaviour in entrepreneurship.

উদ্যমিতাৰ বাবে সৃষ্টিশীল ব্যৱহাৰৰ গুৰুত্ব উল্লেখ কৰা।

- (h) In what ways marketing assistance is provided to entrepreneurs by the government ?

চৰকাৰে উদ্যোগীসকলক কেনে প্ৰকাৰে বিপণনৰ ক্ষেত্ৰত সহায় প্ৰদান কৰে ?

4. Answer *any two* of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) State the importance of entrepreneurship. Explain *any one* theory of entrepreneurship. 5+5=10

উদ্যমিতাৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা। উদ্যমিতাৰ যিকোনো এটা তত্ত্ব ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) What are the principles of a good project report? Explain the steps involved in the preparation of project report. $4+6=10$

এটা ভাল প্রকল্প প্রতিবেদনৰ মূলনীতি কি কি? প্রকল্প প্রতিবেদন প্রস্তুত কৰাৰ পৰিক্ৰমাত জড়িত পদক্ষেপসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) Highlight the reasons behind conflicts in family businesses. What strategies can be employed for conflict resolution in family businesses? $5+5=10$

পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক ব্যৱসায়ত হোৱা বিবাদৰ কাৰণসমূহ বহুলাই লিখা। ইয়াৰ সমাধানৰ বাবে কি কি কৌশল ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি?

- (d) What is public private partnership? What are the benefits and types of PPP? $2+4+4=10$

ৰাজহুৱা ব্যক্তিগত অংশীদাৰিত্ব মানে কি? ইয়াৰ সুবিধা আৰু প্ৰকাৰসমূহ বুজাই লিখা।

- (e) State the features of venture capital. Explain the role of venture capital in entrepreneurship development. $4+6=10$

বিপদশঙ্কল পুঁজিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা। উদ্যমিতাৰ বিকাশত বিপদশঙ্কল পুঁজিৰ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰা।

Total number of printed pages – 7

1(Sem-3/FYUGP) VAC BESS

2025

VALUE ADDED COURSE

Paper : VAC0300202N

(Business Etiquette and Soft Skill)

Full Marks : 30

Time : 1½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following questions with *True* or *False* : 1×5=5
- (a) Etiquette is unpretentious.
  - (b) You don't have to stand while greeting someone older or of higher respect.
  - (c) 'I am enough' is to have self-esteem affirmation.
  - (d) Interrupting someone who is speaking is a good social skill.
  - (e) A sense of humour is a positive behavioural trait.

2. Answer **any five** of the following questions :

2×5=10

(a) Change the following into better expressions :

(i) Mind your own business.

(ii) Good job.

(b) Choose *two* correct options from the following :

(i) Participate in office gossip

(ii) Don't use the conference room for personal matter

(iii) Do not share the credit in office

(iv) Initiate the handshake if you are the higher ranked officer

(c) Arrange the following into 'Hard Skills' and 'Soft Skills' :

Organization, Data Analysis, Foreign Language, Machine Learning, Flexibility, Communication, Decision, Making, Artificial Intelligence.

(d) Use idioms in the following :

(i) Can you _____ while I am out of office? I don't want to miss anything important.

(ii) She just left the company _____, no warning, no signs, nothing.

(e) Complete the telephone conversation :

Rakesh and Associates Law Firm. Can I help you? Can I _____?

Hello, _____ I speak to Mr. Rakesh, please?

I am sorry, Mr. Rakesh is out _____ office. Do you know when he _____ be back?

(f) Match the following :

(I) Collaboration (i) Change your approach when circumstances change

- (II) Grit (ii) Work well with others, sharing information, ideas and credit.
- (III) Integrity (iii) be transparent and tell the truth
- (IV) Adaptability (iv) keep going resiliently
- (g) Taking responsibility for your actions is a positive approach. Give your short comment.
- (h) Ego compares itself to others while confidence focuses on personal growth. Write your opinion on this.
- (i) Correct the errors in the following sentences :
- (i) Stress is the most common reason of absence from work.
- (ii) I don't use a watch.
- (j) Write the *four* steps in creating Elevator Pitch.

3. Answer **any three** of the following :

5×3=15

- (a) Write a resume in the following order :
- Career Objective
  - Academic Qualification
  - Key Skills
  - Personal Information
- (b) You had ordered a batch of 'Drumming Monkey' from 'Acmetoys' in Noida. But the whole batch of 550 toys hits its own head with the sticks instead of the set of drums attached in front of each monkey. Write a *formal e-mail* asking for replacement after proper quality check.
- (c) Finish the conversation during an Interview :

Interviewer : Good Morning ! Please have a seat. Can you introduce yourself.

Candidate : _____

Interviewer: That's good. Why are you interested in this position?

Candidate: _____

Interviewer: That's nice to hear. What would you say is your biggest strength?

Candidate: _____

Interviewer: That is honest. Do you have any questions for us?

Candidate: _____

Interviewer: We offer several training programmes.

Candidate: Thank you so much.

(d) Write on Integrity, Accountability, Fairness and Respect as the key principles of Business Ethics.

(e) What are the standard etiquette guidelines we have to observe in an 'Online Meeting'?

(f) Write a Report to your Office Supervisor on the abysmal condition of your office drinking water source and suggest remedial measures.

_____

2025

COMMERCE

Paper: SEC-0320103N

(New Venture Planning)

Full Marks: 45

Time: 2 Hours

***(The figures in the margin indicate full marks
for the questions)***

1. Write the answer as directed: (1x5)=5
- a) The approaches that entrepreneurs generally use to identify a business opportunity are__.
- i. Observing Trends
  - ii. Solving a problem
  - iii. Finding gaps in the market
  - iv. All of the above
- b) The process in which an entrepreneur with little or no outside funds launches a venture is known as _____.
- i. Minipreneurship
  - ii. Intrapreneurship
  - iii. Bootstrapping
  - iv. Social Venture

- c) A Trade Mark can never be renewed after the expiry of its term____ (Write True/False).
- d) A restaurant is type of Hybrid business____ (Write True /False).
- e) While in financial sense, write the full form of FDD.

2. Write short answers to the following:(any five) (2x5)=10

- a) What is a Business Opportunity? How an Entrepreneur does identify a Business Opportunity?
- b) What is Niche Marketing? Give suitable examples.
- c) Mention any two Pricing objectives.
- d) How does a Franchise business works?
- e) Give two distinctions between Trade Mark and a Brand.
- f) What is an Industrial Design? Give suitable examples.
- g) Mention two major sources of business finance.
- h) Mention any two sources of innovative ideas.
- i) State the need to protect and promote Intellectual Property.
- j) Mention the two approaches to creating a New Venture.

3. Write short notes to the following: (any four) (5x4)=20

- a) Stages of Opportunity Analysis.
- b) Requirements of Patentability.
- c) Franchising.
- d) Legal Acts Governing Businesses in India.
- e) Distinguish between Limited Liability Partnership and a Company.
- f) Distinguish between Trade Mark and a Brand.
- g) State Finance Corporations (SFCs).
- h) Elements of Marketing Mix.

4. Answer the following in detail: (any one) (10x1)=10

- a) "The Sole proprietorship is not a legal entity" - in this context highlight the advantages and disadvantages of this form of business.
- b) How does the Intellectual Property Rights benefit the creator? Discuss the relationship between Patent, Trademark and Copyright.
- c) "One of the biggest challenges faced by entrepreneurs is funding their start-ups"- in light to the expression, explain the various sources of finance available for start-up business.
- d) What do you mean by Market research? Explain the scope of Marketing Research.

2025
COMMERCE
Paper: SEC0323903N
(E-Filing of Returns)

Full Marks: 45

Time: 2½Hours

(The figures in the margin indicate full marks for the questions)

1. Answer as directed: (1x5)=5
- a) The new Income Tax E-filing Portal launched in June 2021 is..... (Fill in the blank)
  - b) Income Tax is a/an .....tax levied in every assessment year. (Fill in the blank)
  - c) TDS is not deducted in case of exempt incomes. (True or False)
  - d) The IGST is collected by State Government. (True or False)
  - e) The burden of GST is borne by the Consumer. (True or False)
2. Answer the following questions in brief: **(any five)** (2x5)=10
- a) What do you mean by e-filing of returns?
  - b) Who is an Individual Assesse?
  - c) What is ITR in manual filing?
  - d) Write the meaning of TCS.

- e) Briefly write the meaning of 'belated return'.
- f) What is Digital Signature Certificate (DSC)?
- g) Who is an Assessee in default?
- h) What do you mean by 'Total Income'?
- i) Write any two characteristics of Manual Filing?
- j) Mention two features of GST.
3. Answer the following questions with brief explanation: **(any four)** (5x4)=20
- a) Briefly explain the various modes of filing of return.
- b) Briefly explain any five disadvantages of E-Filing.
- c) Write any five differences between Old Tax regime and New Tax regime.
- d) Briefly explain the 'Heads of Income'.
- e) Write short note on GST Council?
- f) Explain the various provisions regarding returns of TDS.
- g) Who are mandatorily liable to register for GST?
- h) Explain the structure of TAN.
4. Answer **any one** from the following questions: (10x1)=10
- (a) Explain the various provisions governing the Deductions from the Gross Total Income under Sections 80C to 80U, as per the Indian Income Tax Act, 1961.

- (b) Mention the various steps for filing the GST Returns Online.
- (c) Explain the Content of Form-16 under the Indian Income Tax Act 1961.
- (d) Mr. Ranjit Rai, aged 56 years, is employed in a Public Sector Company. During the Previous Year 2023-24, the following transactions took place in relation to his service:
- i) He received Basic Salary of Rs. 1,00,000 p.m.;
- ii) Dearness Allowance @ 40% of Basic Salary;
- iii) House Rent Allowance Rs. 20,000 p.m.
- iv) Domestic Servant Allowance of Rs. 8,000 p.m.
- v) He maintains a Savings Bank Account with the ICICI Bank Ltd and during the previous year 2023-24, Rs. 25,000 was credited in his bank Account as Interest.
- vi) During the previous year, he paid Rs. 50,000 as Life Insurance Premium.
- vii) During the same period he also paid Rs. 30,000 as Medical Insurance Premium through online banking.
- Mr. Rai opts for New Tax regime. Compute his Tax Liability.

Total number of printed pages-12

1 (Sem-3/FYUGP) MDC/BST

2025

BUSINESS STATISTICS

(Multidisciplinary Course)

Paper : MDC03403

Full Marks : 45

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer **either** in English **or** in Assamese.

1. Answer the following as directed : $1 \times 5 = 5$

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) The arithmetic mean of 7 numbers 7, 9, 12, x , 5, 4 and 11 is 9. Find the value of x .

7টা সংখ্যা 7, 9, 12, x , 5, 4 আৰু 11-ৰ সমান্তৰ মাধ্য 9 হ'লে, x -ৰ মান নিৰ্ণয় কৰা।

(b) If (যদি) $P(A) = 0.53$, then find $P(\bar{A})$ তেখেত $P(\bar{A})$ -ৰ মান উলিওৱা।

(c) If $r_{xy} = 0$, then x and y are _____ .
(Fill in the blank)

যদি $r_{xy} = 0$, তেন্তে x আৰু y _____ হ'ব।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(d) Which of the following is true for a positively skewed distribution :

তলৰ কোনটো এটা ধনাত্মক বৈষম্য থকা বিভাজনৰ ক্ষেত্ৰত শুদ্ধ :

(i) $AM < Median < Mode$
সমান্তৰ মাধ্য < মধ্যমা < বহুলক

(ii) $AM > Median > Mode$
সমান্তৰ মাধ্য > মধ্যমা > বহুলক

(iii) $AM = Median = Mode$
সমান্তৰ মাধ্য = মধ্যমা = বহুলক

(iv) None of the above
ওপৰৰ এটাও নহয়

(e) Choose the correct answer :

শুদ্ধ উত্তৰ বাছি উলিওৱা :

Salient features responsible for seasonal variations are—

ঋতুনিষ্ঠ অস্থিৰতাৰ বাবে দায়ী মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

(i) Weather

বতৰ

(ii) Social Custom

সামাজিক নিয়মকানুন

(iii) Festival

উৎসৱ

(iv) All of the above

ওপৰৰ আটাইকেইটা

2. Answer **any five** from the following :

$2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Mention *two* uses of geometric mean.

গুণোত্তৰ মাধ্যৰ দুটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

(b) What is level of significance ?

সাৰ্থকতাৰ স্তৰ কি ?

(c) Find the harmonic mean of—

হৰাত্মক মাধ্য নিৰ্ণয় কৰা—

$$1, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \dots, \frac{1}{2n-1}$$

(d) If $\beta_{yx} = 0.7$, $\beta_{xy} = 0.6$, find the value of r_{xy} .

যদি $\beta_{yx} = 0.7$, $\beta_{xy} = 0.6$, তেন্তে r_{xy} -ৰ মান নিৰ্ণয় কৰা।

(e) Mention *two* sources of secondary data.

গৌণ তথ্যৰ দুটা উৎস উল্লেখ কৰা।

(f) If A and B are independent events where $P(A) = 1/2$, $P(B) = 1/5$, find the value of $P(A \cup B)$.

A আৰু B যদি দুটা স্বতন্ত্ৰ ঘটনা হয় আৰু

$P(A) = 1/2$, $P(B) = 1/5$, তেন্তে $P(A \cup B)$ -ৰ মান নিৰ্ণয় কৰা।

(g) If (যদি) $E(X) = 5$, find $E(3X + 1)$

তেন্তে $E(3X + 1)$ -ৰ মান নিৰ্ণয় কৰা।

(h) Mention *two* properties of Normal distribution.

প্ৰসামান্য বন্টনৰ দুটা ধৰ্ম উল্লেখ কৰা।

(i) Mention the components of time series.

কালশ্ৰেণীৰ উপাংশসমূহ উল্লেখ কৰা।

(j) What is standard error? Give the mathematical formula for standard error (SE) of sample mean.

মানক ত্ৰুটি কি? প্ৰতিদৰ্শ মাধ্যম মানক ত্ৰুটিৰ গাণিতিক সূত্ৰ লিখা।

3. Answer **any four** questions from the following : 5×4=20

তলৰ যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is time series analysis? Calculate trend values from the following data using 3 yearly moving average method : 1+4=5

কালশ্ৰেণী বিশ্লেষণ কি? তলত দিয়া তথ্যৰ পৰা 3 বছৰীয়া চলন্ত গড় পদ্ধতিৰে প্ৰৱণতা নিৰ্ণয় কৰা :

Year (বছৰ)	Sales (বিক্ৰী) (in lakh ₹) (লাখ টকাত)
1980	130
1981	127
1982	124
1983	135
1984	140
1985	132
1986	129
1987	127
1988	145

(b) Discuss the relative advantages of sample survey and census survey.

প্রতিদর্শ প্রণালী আৰু পিয়ল প্রণালীৰ আপেক্ষিক সুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা।

(c) What is sampling? Distinguish between Simple Random sampling and Stratified Random sampling.

$$2+3=5$$

প্রতিচয়ন কি? সাধাৰণ যাদৃচ্ছিক প্রতিচয়ন আৰু স্তৰীকৃত যাদৃচ্ছিক প্রতিচয়নৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ লিখা।

(d) From the data given below calculate the missing frequency. Given that the median of the distribution is 32.5.

তলৰ তথ্যৰ পৰা লুপ্ত বাৰংবাৰতা নির্ণয় কৰা। দিয়া আছে যে বিভাজনটোৰ মাধ্য 32.5।

Marks	No. of Students
নম্বৰ	ছাত্ৰৰ সংখ্যা
10-20	3
20-30	5
30-40	-
40-50	3
50-60	1

(e) Given the two regression equations as follows :

$$4x - 5y + 33 = 0 \text{ and}$$

$$20x - 9y - 107 = 0$$

Find the correlation co-efficient between x and y .

সমাশ্রয়ণ সমীকৰণ দুটা তলত দিয়া ধৰণেৰে দিয়া আছে :

$$4x - 5y + 33 = 0 \text{ আৰু}$$

$$20x - 9y - 107 = 0$$

x আৰু y -ৰ মাজত সহসম্বন্ধ গুণাংক উলিওৱা।

(f) If 5% of electric bulb manufactured by a company are defective, find the probability that is a sample of 100 bulbs (i) none is defective (ii) 5 bulbs are defective. [Given : $e^{-5} = 0.007$]

যদি কোনো এটা কোম্পানীয়ে উৎপাদন কৰা বিজুলী বাতিবোৰৰ 5% ত্ৰুটিযুক্ত হয়, তেন্তে 100টা বিজুলী বাতি থকা প্রতিদর্শ এটাত (i) এটাও ত্ৰুটিযুক্ত বিজুলী বাতি নথকাৰ (ii) 5টা ত্ৰুটিযুক্ত বিজুলী বাতি থকাৰ সম্ভাৱিতা নির্ণয় কৰা।

[দিয়া আছে : $e^{-5} = 0.007$]

(g) Mention the characteristics of an ideal measure of dispersion.

এটা আদৰ্শ বিক্ষেপণৰ পৰিমাপৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ উল্লেখ কৰা।

(h) In a distribution, A.M = 65, Median = 70 and co-efficient of skewness = -0.6. Find the co-efficient of variation and mode.

এটা বণ্টনৰ মাধ্য = 65, মধ্যমা = 70 আৰু অপ্ৰতিসাম্য গুণাংক = -0.6। বিচৰণ গুণাংক আৰু বহুলক নিৰ্ণয় কৰা।

4. Answer **any one** from the following : 10
তলৰ যিকোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) (i) Calculate mean and variance for the following distribution :

$$3+4=7$$

তলত দিয়া বণ্টনটোৰ বাবে মাধ্য আৰু প্ৰসৰণ নিৰ্ণয় কৰা :

Profit (in lakh ₹)	No. of Companies
লাভ (লাখ টকাত)	কোম্পানীৰ সংখ্যা
20-30	30
30-40	58
40-50	62
50-60	85
60-70	112
70-80	112
80-90	57
90-100	26

(ii) Distinguish between Primary data and Secondary data. 3

মুখ্য তথ্য আৰু গৌণ তথ্যৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

(b) (i) Write the mathematical definition of probability. Mention its limitations. 2+3=5

সম্ভাৱিতাৰ গাণিতিক সংজ্ঞা লিখা। ইয়াৰ অসুবিধাসমূহ উল্লেখ কৰা।

(ii) Two fair dice are thrown simultaneously. Find the probability of getting a sum of 9 on the two faces. 3

দুটা লুডুগুটি একেলগে নিক্ষেপ কৰা হ'ল। ওপৰফালে মুখকৰি থকা সংখ্যা দুটাৰ যুগফল 9 হোৱাৰ সম্ভাৱিতা নিৰ্ণয় কৰা।

(iii) Define mutually exhaustive events with example. 2

পৰস্পৰ বহিৰ্ভূত ঘটনাৰ উদাহৰণসহ সংজ্ঞা লিখা।

(c) (i) What is a scatter diagram? Explain the various types of correlation using scatter diagram. 2+5=7

প্ৰকীৰ্ণ চিত্ৰ কি? প্ৰকীৰ্ণ চিত্ৰৰ সহায়ত সহসম্বন্ধৰ প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

OR / নাইবা

Calculate $E(X)$ and $Var(X)$ for the following distribution :

তলৰ বণ্টনটোৰ $E(X)$ আৰু $Var(X)$ নিৰ্ণয় কৰা :

$X = x$:	-2	-1	0	1	2	3
$p(x)$:	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.1

$$2+3=5$$